

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen – perusteita ja ratkaisukäytäntöä

Ylitarkastaja Laura Varjokari

22.2.2022

Visio: tietosuoja on menestystekijä

- Yksittäiselle ihmisille
 - Henkilötietojen parempi suoja
 - Mahdollisuus omien tietojen hallitsemiseen
- Yrityksille ja julkishallinnolle
 - Vastuullisesta toiminnasta syntyvä kilpailuetu
- Yleisesti parempi luottamus viranomaisten toimintaan

[Lisätietoa toiminta-ajatuksestamme](#)

Tietosuojavaltuutetun toimiston tehtävät

- Valvoa tietosuojalainsäädännön ja muiden henkilötietojen käsittelyä koskevien lakien noudattamista
- Antaa lausuntoja lainsäädännöllisistä ja hallinnollisista uudistuksista sekä henkilötietojen käsittelyä koskevista rikoksista
- Tehdä selvityksiä ja tarkastuksia
- Määrätä hallinnollisia seuraamuksia tietosuoja-asetuksen rikkomisesta
- Käsitellä pyyntöjä rekisteröidyn oikeuksia koskevien määräyksien antamiseksi ja ilmoituksia muista henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä epäkohdista
- Vastaanottaa ilmoituksia henkilötietojen tietoturvaloukkauksista
- Valvoa luottotietojen ja yritysluottotietojen käsittelyä

Tietosuojavaltuutetun toimiston tehtävät

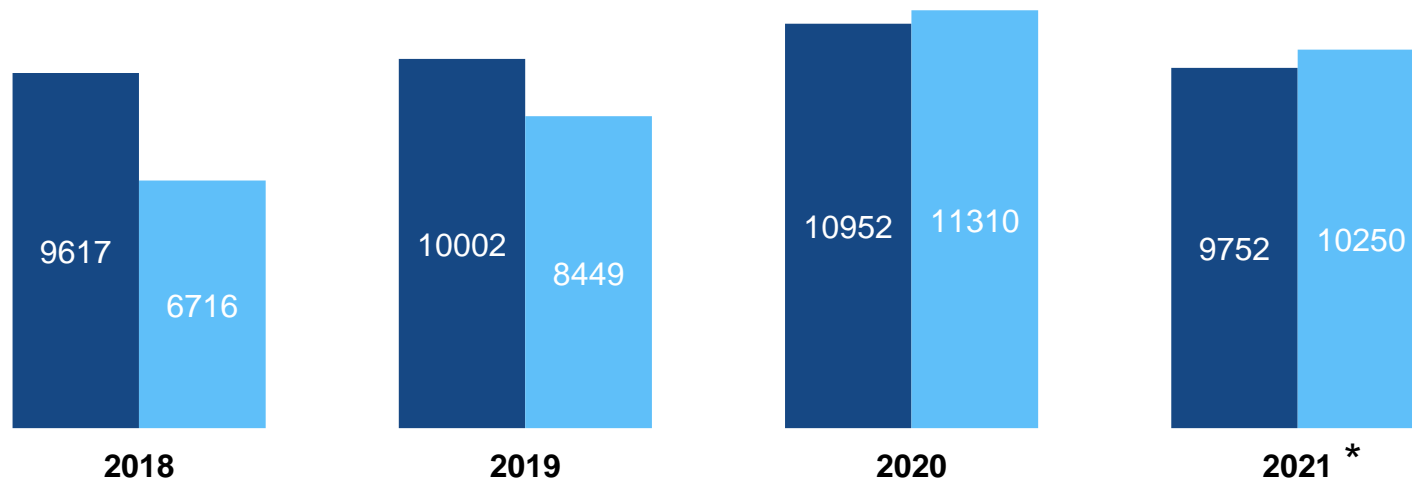
- Pyrkä tukemaan rekisterinpitäjien toimintaa digitaalisilla sisämarkkinoilla
- Edistää tietoisuutta henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä, säännöistä, suojaomista, velvollisuuksista ja oikeuksista
- Vastanottaa ilmoituksia tietosuojavastaavista
- Laatia luettelo siitä, milloin vaaditaan tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi
- Arvioida ennakkokuulemisiä korkean riskin tietojenkäsittelystä
- Hyväksyä käytännesääntöjä ja vakiosopimuslausekkeita

Tietosuojavaltuutetun toimiston tehtävät

Kansainvälisiä tehtäviä

- Edustaa Suomea Euroopan tietosuojaneuvostossa ja osallistua tietosuojaneuvoston alatyöryhmätyöhön
- Tehdä yhteistyötä muiden EU:n tietosuojaviranomaisten kanssa yhden luukun periaatteen puitteissa
- Viedä asioita tarvittaessa Euroopan tietosuojaneuvoston arvioitavaksi

Vireille tulleet ja käsitellyt asiat tietosuojavaltuutetun toimistossa 2018-2021

■ Vireille tulleet

■ Käsitellyt asiat

* Tilanne 25.11.2021

Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset

- Henkilötietojen tietoturvaloukkausilmoitukset suurin yksittäinen asiaryhmä.
- Vuonna 2020 tietoturvaloukkausilmoitusten osuus vireille tulleista asioista oli 39 prosenttia.
- Osuus jatkaa kasvuaan: vuoden 2021 aikana tietoturvaloukkausilmoitusten osuus on vireille tulevista asioista jo n. 44 prosenttia.
- Suurin osa ilmoituksista koskee terveydenhuollon toimialaa: esim. heinäkuussa 2021 n. 37% kaikista tietoturvaloukkausilmoituksista.

Rekisteröidyn oikeuksista

Läpinäkyvä informointi, viestintä ja yksityiskohtaiset säännöt rekisteröidyn oikeuksien käyttöä varten (12 artikla)

- Tiivistä esitetty + läpinäkyvä + helposti ymmärrettävä + saatavilla oleva muoto
- Selkeä + yksinkertainen kieli
- Kirjallisesti / sähköisessä muodossa
- Oikeuksien käyttämisen helpottaminen
- 1 kk + (2 kk)
- ”Kieltäytymistodistus”
- Maksuttomuus
- Rekisteröidyn tunnistaminen?

Rekisteröidylle toimitettavat tiedot (13 ja 14 artikla)

- Kun henkilötietoja kerätään rekisteröidyltä vs. kun tietoja ei ole saatu rekisteröidyltä
 - Nostoja:
 - Säilytysaika tai jos se ei ole mahdollista, tämän ajan määrittämiskriteerit
- ***
- Mistä henkilötiedot on saatu sekä tarvittaessa se, onko tiedot saatu yleisesti saatavilla olevista lähteistä
 - Toimitettava [...]

Rekisteröidyn oikeus saada tutustua tietoihin (15 artikla)

- Oikeus saada vahvistus, että häntä koskevia henkilötietoja käsitellään / ei käsitellä
- Jos käsitellään, oikeus saada artiklassa erikseen luetellut tiedot
- Oikeus saada jäljennös käsiteltävistä henkilötiedoista
- Toimitettava yleisesti käytetyssä sähköisessä muodossa (paitsi jos rekisteröity toisin pyytää)

Oikeus tietojen oikaisemiseen (16 artikla)

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä oikaisee ilman aiheetonta viivytystä rekisteröityä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot. Ottaen huomioon tarkoitukset, joihin tietoja käsiteltiin, rekisteröidyllä on oikeus saada puutteelliset henkilötiedot täydennettyä, muun muassa toimittamalla lisäselvitys.

→ Rekisteröidyllä on oikeus tulla arvioiduksi oikeiden tietojen perusteella. Virheellisellä tiedolla tarkoitetaan epätotta tietoa, joka ei vastaa tosiasioita. Rekisteröidyn on osoitettava, että kysymyksessä oleva tieto on virheellinen (ks. Ciubotaru v. Moldova (EIT, 27.4.2010)).

Oikeus tietojen poistamiseen (17 artikla)

- Henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- Rekisteröity peruuttaa suostumuksen, eikä muuta laillista perustetta
- Rekisteröity vastustaa käsittelyä 21 artiklan 1 kohdan nojalla eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä tai rekisteröity vastustaa käsittelyä 21 artiklan 2 kohdan nojalla
- Henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti
- Lakisääteinen velvoite

Oikeus tietojen poistamiseen (17 artikla)

Ei sovelleta, jos käsittely on tarpeen:

- Sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevan oikeuden käyttämiseksi
- Lakisääteinen velvoite / yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen / julkisen vallan käyttäminen
- Kansanterveyteen liittyvät yleistä etua koskevat syyt
- Yleisen edun mukaiset arkistointitarkoitukset / tieteelliset tai historialliset tutkimustarkoitukset taikka tilastolliset tarkoitukset
- Oikeudellinen vaade

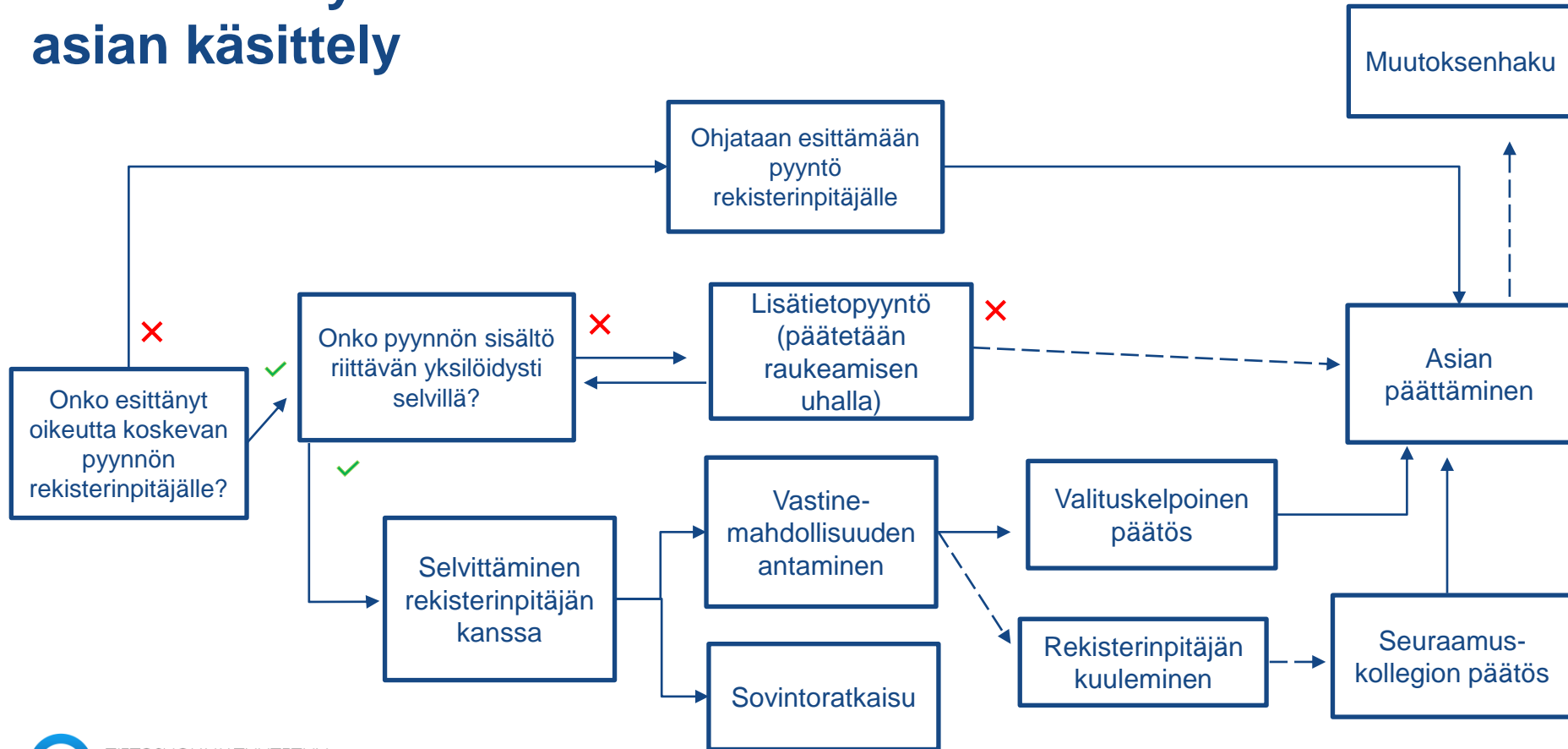
Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (18 artikla)

Henkilötietojen oikaisua tai poistoa tai käsittelyn rajoitusta koskeva ilmoitusvelvollisuus (19 artikla)

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (20 artikla)

Tietosuojavaltuutetun toimistossa käsiteltävistä asioista ja asioiden käsittelystä

Rekisteröidyn oikeutta koskevan asian käsittely

Organisaatioon voidaan kohdistaa

Yleinen tietosuoja-asetus 58 artikla 2 kohta

Tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegio

- Tietosuojavaltuutettu ja apulaistietosuojavaltuutetut muodostavat seuraamuskollegion, jonka tehtävänä on yleisen tietosuojasetuksen mukaisten hallinnollisten seuraamusmaksujen määrääminen. Kollegion puheenjohtajana toimii tietosuojavaltuutettu.
- Tietosuojavaltuutetun toimisto seuraamuskollegio määräsi vuoden 2021 aikana seitsemän hallinnollista seuraamusmaksua
 - Ensimmäiset hallinnolliset seuraamusmaksut toukokuussa 2020
- Hallinnollinen seuraamusmaksu voidaan määrätä muiden korjaavien toimenpiteiden lisäksi tai niiden sijaan
- Seuraamusmaksu voi olla enintään 4 % rekisterinpitäjän liikevaihdosta tai 20 miljoonaa euroa
- Seuraamusmaksua ei voi määrätä julkishallinnon organisaatioille, kuten valtiolle ja valtion liikelaitoksille, kunnille ja seurakunnille

Hallinnollisen seuraamusmaksun määrääminen

- Rekisterinpitäjää tai henkilötietojen käsittelijää kuullaan asiassa ennen päätöksentekoa
- Rikkomuksen vakavuutta määritettäessä huomioidaan mm.
 - rikkomuksen luonne ja kesto,
 - henkilötietojen käsittelyn luonne, laajuus ja tarkoitus,
 - tahallisuus tai tuottamuksellisuus,
 - rekisteröityjen lukumäärä, henkilötietoryhmät sekä rekisteröidylle aiheutunut vahinko
 - vastaavat aiemmat rikkomukset
 - yhteistyö valvontaviranomaisen kanssa
- Sakon määrä päätetään tapauskohtaisesti ja sen on oltava tehokas, oikeasuhtainen ja varoittava
- Toistaiseksi sakon määräytymiselle ei ole vakiintunutta oikeuskäytäntöä

Vuonna 2021 määrätyt seuraamusmaksut

- **Parkkifirmalle seuraamusmaksu tietosuoja-rikkomuksista pysäköinninvalvontamaksujen yhteydessä ([linkki päätökseen](#))**
 - Kysymys mm. rekisteröidyn oikeuksien toteuttamatta jättämisestä sekä puutteista tietojen säilytysajan rajoittamisessa ja rekisteröidyn tunnistamiseen liittyvissä käytännöissä
- Korkeakoululle seuraamusmaksu tietosuoja-rikkomuksista työajanseurannassa kertyneiden sijaintitietojen käsittelyssä ([linkki päätökseen](#))
 - Työntekijöiden sijaintitietoja käsiteltiin tarpeettomasti ja ilman lainmukaista perustetta työajan leimaamiseen tarkoitetulla mobiilisovelluksella
- **Aikakauslehtikustantamolle seuraamusmaksu ilman suostumusta harjoitetusta suoramarkkinoinnista robottipuheluiden avulla ([linkki päätökseen](#))**
 - Yritys harjoitti suoramarkkinointia automatisoidulla soittojärjestelmällä eli ns. robottipuheluilla ilman puhelun vastaanottajan suostumusta. Robottipuheluissa ei varmistuttu siitä, että rekisteröity pystyy käyttämään tietosuojaoikeuksiaan

Vuonna 2021 määrättyt seuraamusmaksut

- Psykoterapiakeskus Vastaamolle seuraamusmaksu tietosuojarikkomuksista ([linkki päätökseen](#))
 - Henkilötietojen turvallisen käsittelyn laiminlyönti, tietoturvaloukkauksen ilmoittamiseen liittyvät puutteet ym.
- **Matkatoimistolle seuraamusmaksu tietosuojalainsäädännön rikkomisesta** ([linkki päätökseen](#))
 - Puutteet tietojen turallisessa käsittelyssä ja rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisessa
- Liikennevakuutuskeskukselle seuraamusmaksu tarpeettoman laajasta potilastietojen keräämisestä ([linkki päätökseen](#))
 - Järjestelmällisesti pyydetty korvauksenhakijoiden potilastietoja tarvittavia tietoja rajaamatta

Ajankohtaisia linjauksia ja päätöksiä

- Rekisteröidyn tarkastusoikeuden käyttö ei ole viranomaisen tiedonhankkimiskeino
- Mahdollisuus luottokorttilaskun e-laskutilaukseen pelkän viitenumeron perusteella ei ollut tietosuojalainsäädännön mukaista
- Luottotietorekisteriin luovutettu ja merkitty virheellisesti maksuhäiriötietoja
- Yritykselle huomautus asiakkaiden henkilötietojen välittämisestä työntekijöiden henkilökohtaisiin puhelimiin WhatsAppilla
- Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla oli oikeus tutustua tietoihinsa puhelutallenteen osalta ja tallenne voitiin antaa kirjallisena
- Verotietojen julkaisu tiedotusvälineiden verkoneissa ei ollut tietosuojalainsäädännön vastaista
- Potilaan tulee saada röntgen- ja magneettikuvat maksutta tarkastusoikeuden nojalla

Ajankohtaisia linjauksia ja päätöksiä

- Tietojen käsittely ainoastaan ammatillista kehittymistä varten ei vastaa potilastietojen ensisijaista käyttötarkoitusta
- Poliisille huomautus henkilötietojen lainvastaisesta käsittelystä Clearview AI – kasvojentunnistusohjelmalla
- Auton huoltotositteessa näkyvien henkilötietojen julkaisu verkossa ei ollut tietosuojasääntelyn mukaista
- Asiakkaista ei saa heidän tietämättään kerätä henkilötietoja tarkkailemalla
- Tietosuojavaltuutettu on antanut ensimmäisen päätöksen johtavana valvontaviranomaisena rajatylittävässä asiassa – oikeutta saada pääsy tietoihin ei ollut toteutettu tietosuojasäännösten mukaisesti

Ennakkoratkaisupyyntö EU-tuomioistuimelle

Rekisteröidyn oikeus tutustua hänen asiakastietojensa käsittelyn käyttäjälokitietoihin

- Rekisteröity pyytänyt 15 artiklan nojalla pankkia luovuttamaan hänelle tiedot, joista ilmenee hänen asiakastietojaan tietyllä aikavälillä vuonna 2013 käsiteltyjen henkilöiden henkilöllisyys sekä tieto siitä, missä tarkoituksessa hänen asiakastietojaan on käsitelty
- [Apulaistietosuojavaltuutettu hylkäsi rekisteröidyn vaatimuksen saada pääsy pyytämiinsä tietoihin](#)
- [Itä-Suomen HAO esitti asiassa EU-tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön](#)
 - Koskeeko omien tietojen tarkastusoikeus tietoja, joista ilmenee, että ketkä rekisteröidyn henkilötietoja ovat käsitelleet ja milloin ja missä tarkoituksessa tietoja on käsitelty?
- Kysymys rekisteröidyn tosiasiallisesta mahdollisuudesta varmistua henkilötietojensa käsittelyn laillisuudesta

Kiitos!

www.tietosuoja.fi

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO